

concurrència amb *grey*, en el *Cart A* d'Ossau, p. ex. en un doc. de 1272 (61 29). En aragonès el veiem en furs de fi S. XIII i XIV: «maldito sia el fruyto de tu vientre et el fruyto de tu tierra, et el ramado de tus bueyes et el ramado de tus ovellas» (Tilander, *Fueros de Aragón*, § 141.1, 537).

Camí ramader, i *ramader* 'amo de ramats' *DAG*: aquest ja en *NOLLER*; aquell: «No pararen de pasturar a la voleya, fins a ensenyorir-se de nou del camí *ramader* que, passant per la hermita, condueix a l'empriu», *MnVayreda (Sang Nova IV, VI, 284)*; també l'usa Jn. Lluís Pall.; i el tinc anotat des de l'Alt Emp., per Osona i Cerdanya, fins al Segre mitjà (SMSobremunt, Castellàs); «el dels Estanys a Bosquerós és un camí *ramader*», Campmany; a Èr de Cerd. més aviat *pas ramader*, 1958-64. *Ramaderia* era ben poc usat fins als treballs de Rossell a la Mancomunitat. *Ramadet Arramad-se*: «Encinglant-se, la cabra esbrota un om mengívol / --- / y 'ls bisonts s'arramadan, ab ayre germanívol, / dels llimoners y mangles al regalat ombriu», *Ail II, 13c Desarramadar*.

Ramadura 'enramada' a l'Alguer (1641, *DAG J + Aramadora* 'escombra per aplegar els baleigs del cànem', en un capbreu de St. Iscle d'Emp., a. 1789 (1958)).

V. *DERRAMAR* (i *DERRAMAR*, *DCEC/DECH*), ²⁵ que en definitiva també és derivat de *ram*

Enramar en el testimoni més antic és 'tapar amb brancom' (formant una «ramada» en el grau d'un corrent): «en aquella manera, que ls homes dels ditz locs són obligats a clausir lo dit grau, sien obligatz ad *enramar* la *ramada*; e l render de Sant Laurens per lo Sr. Rey haça a trer e pausar en poder dels prohoms --- totz los diners que costarà de clausir lo dit grau e d'*enramar*» a. 1310 (*RLR XI, 173*). «Venien dos carretes les quals tiraven cavalls, *enramades* de canyes verdes», doc de c. 1500 (*PJComes, L1 de coses asseny, 508*). «Desvetlla't, ob Betlem, / *enrama* l'Establia / ---», Verdagar (*La Rosa de Jericó*, v. 36, 1891, *Betlem*). *Enramar-se* des d'*en*fil·lar-se' passa a significar 'exaltar-se, moure soroll o brega': «que si jo y la minyona --- res: y s'*enrama* tota sola, y mou uns escàndols ---», *EmVilanova (O C II, 28)*

Enramada [Lacav.]: «*enramada* o *enramament d'altar*, fets de flors; *enramada* d'herbes y flors per terra»; «Festeja dotze fadrins, tots dotze de camarada: / els ⁴⁵ ha passat pe<tr> l<o> cap de fer<ne> una *enramada*: / *enramada* de tres pins: al capdamunt, una arcada», *Milàf (Romillo, 340 6)*. «--- / La lluna va pujant dellà la serra / y, a sa claror dubtosa, / de misteris y encant se vest la terra; / llavors s'aixeca, pura, / ⁵⁰ la veu del rossinyol dins l'*enramada*, / y l'aygua que murmura / encants me canta d'una edat passada», *Costa (1873, La Vall, 11b)*.

«Les pràctiques que avensaven o acompanyaven els casaments, los jocs de Nadal i d'altres festes, les *enramades* que no devien res a l'art ---: tot se pert, o de creix o s deform», *Milàf i Fontanals 1878 (Obres Catalanes, edició G. Gili, p. 177)*. «Els diputats de Catalunya a Madrid --- ens hem de plànyer que ens vagin buscant, com si busquesin caragols en una *enramada*, ⁶⁰

les paraules indiscretas, les frases amargues ---», *Coromines* (article a «La Rambla», 30-v-1932) «En dies d'*enramada* les noies gaudeixen de la facultat de triar i convidar llurs balladors», *Ruyra (1903, Marmes i Boscatges, novelleta «En Garet en l'enramada», 135ss; Pinya de Rosa I, 128)*. «Camí la n'ramà» el que va de CastPna. cap a Borriol (1961), *Transramar*

Ramamot, ramonet, -eta, ramonejar no són derivats catalans, sinó manlleus vulgars (ross, emp) del fr. *ramonner* 'escurar xemeneies', *ramonneurs* 'escura-x.', per més que aquest en definitiva vingui de *RAMUS*; sembla que *AntCayrol (Cont Cerd, 34 i gloss.)* no ho ha entès bé en pendre-ho com a sinònim de 'manella, tràfec' (si acàs seria acc. figurada??).

CPT: Rampalm ('diumenge de rams'): «verses que hom canta a *Rampalm*», *VidesR (fº 265v1, trad. «in die palmarum» 837.16) < DIES RAMI PALMAE; «la terssa part del quint degen vendre --- de la festa de Rampalm* entró a la festa de St. P. e St'Feliu» ross. 1309 (*RLR VIII, 67*); «lo dia de *Rampalm*» 1344, *Ord. Pal del Cerimoniós (CoDoACA v, 73)*

Rampoll «ja ho crec, dotze sermons d'un *rampoll!*» 'd'una investida' (*TForteza, DAG.*), pres de l'it. *rampollo, rampollare* 'broll, brollar'; no existeix en el sentit de 'brot tendre' calc infundat del cast, per un plu·mifer de *Salvat Rampaina* 'conjunt d'espigues recollides amb una mena de càvec' b -emp. (Griera), 'aquesta mena de càvec' (o «aixada de fulla ampla y rectangular com a quadrada», *Moll, AORBB III, 52*) mall. [1764]. Probablement de *RAMI PAGINA* 'agregat de rama', format amb *PAGINA* 'fulla de metall on s'inscrivien els honors recollits per molta gent', 'recull d'escrits', 'agregat de ceps de vinya'. *Rampainada Rampainò Ramusquet* 'espècie de barret de pèl blanc bo per a l'estiu' (1868, *SLuCosta*), sembla *ram musquet* 'ram de color musc' (més aviat que *re-musquet*, o ?) *Ramafalses* 'rames raquíftiques o improductives' (1868, id.). *Ramifer. Ramificar* [Belv.]; *ramificació* [id.]. *Ramiflor Ramiforme* (1868).

¹ De la pronúncia baix-empordanesa *ramaa*, un *ramaiola* (reduit a *ramiola* en la pronúncia laxa dels mariners) amb el sentit de 'ratxadeta de vent': «--- el vent de garbí s'ha calmat a les set. —Ha vingut amb el capvesprol --- és una *ramiola* de vent que es produeix quan para el vent garbí; vaig sentir la *ramiola* de vent al catell, vaig hissar ---», *Josep Pla (O C xxxv, 1976, 9, i nòvament, p. 511)*. —

² Cf. un *ramugada* 'ruixadet' *Espuga de Francolí* (només Griera) (?) El que conec és a l'Albufera: una *remugà* «massa de brossa solta, que forma com un iceberg, navegant per l'Alb» (o sigui en bona part submergida), 1962. Es degué formar derivant-ho de *rama* amb la terminació de *verduc* 'branqueta, vareta' o encreuament amb el derivat *verdugada*. El sentit d'aquesta i altres de les accs. que aplega en *remugada Alcm* (§§ 1 i 5 vénen de *remugar*) em sembla estar forçat pel lexicògraf (res *DAG*), per fer-ho entrar de grat o per força en la família de *RUMIGARE*: altre tant pot fer amb el sign. Griera; però llur *ra-* en un parlar occid., i la major part de les